

Fremtid for fortid
FOLKEVANDRINGSTID LISTER

**Fagdag på Tingvatn Fornminnepark
mandag 24. mars 2025 kl 10-15**

Lister som folkevandringstidsregionen – en satsing innen kultur-basert turisme

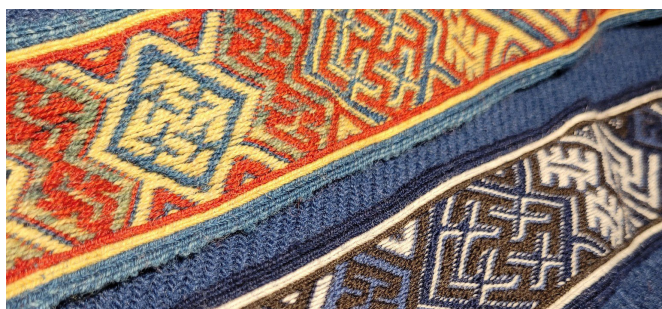
Hva er satsingen?

Hvis det er noe alle Lister-kommunene har til felles så er det den rike forhistorien i folkevandringstiden. Perioden er med andre ord en lavt-hengende frukt å bruke for å skape en felles profil for regionen vår. Formålet er å bidra til et aktivt reiseliv som har grunnmuren i kunnskapsbaserte opplevelser. For å styrke Lister som reisemål er det viktig med prosjekter som har felles profil. Vi skal jobbe for et robust fellesskap.

Hvordan skal vi nå dette målet?

Det offentlige er gjennom prosjektet en mulig-gjører for næringslivet. Det gis forslag til en felles profil vi kan satse på sammen, som alle tar del i og får eierskap til og utvikler videre innen egen virksomhet. Tingvatn fornminnepark skal bidra i reiselivssatsingen i regionen. For eksempel skal vi etablere en «Folkevandringstidsløype» i Lister som bringer turister på en rundreise mellom forskjellige fornminner i hver av kommunene. Dette er for å løfte hele regionens rike forhistorie og knytte den sammen.

Tingvatn fornminnepark sitter med formidlings- og historiefaglig kompetanse og tilgang til fagnettverk. I dette prosjektet skal vi være det koordinerende ledd i næringsnettverk for bedrifter som ønsker å være med på en slik satsing. Derfor inviterer vi til en uforpliktende fagdag for å bli kjent, diskutere visjonen og å høste inspirasjon fra andre som har erfaring med å ta fortiden i bruk for fremtiden.

Snartemobåndet. FOTO: KATJA REGEVIK

Runemester Samuel i arbeid. FOTO: HANNE FORGAARD

Hva er folkevandringstiden?

Folkevandringstiden (375-550 evt.) er den rikeste perioden i regionens fortid. Satt på spissen kan vi si at dette er «oldeforeldrene» til vikingene og er perioden grunnlaget for samlingen av Norge ble lagt – hvis den ikke allerede hadde skjedd på det tidspunktet. Det mest kjente enkeltfunnet er Snartemosverdet fra Hægebostad, men fra alle deler av Lister har vi rike funn, samt fornminner som fortsatt ligger ute i landskapet. Åseral er mest kjent for jernaldergården Sosteli, i Lyngdal har vi rike og store gravfelt flere steder, som på Ytre Ågedal og Vemestad, Farsund har Dronninggraven fra Sande og en stor konsentrasjon bygdeborger og Kvinesdal har rike gravfunn fra Øye, Slimestad og flotte bygdeborger i Auster- og Vesterdalen.

I folkevandringstiden ser vi bruk av naturressurser fra innland til kyst og ekspansjon i bebyggelse. Det er framveksten av et lagdelt samfunn med eiendomsrett og det er disse fornminnene, stedsnavnene og gjenstandene vi gjenfinner i hele regionen. Skriftspråket kommer i form av runene og

► en ny kunstform oppstår: Dyrestilen, som preger de flotte gjenstandene. Vi aner også demokratiske trekk i tradisjonen ved å holde tingsamlinger.

For øvrig er dette også første gang navnet «Agder – Agundazi» opptrer i skriftlige kilder. Kort og godt var folkevandringstiden en dynamisk og ekspanderende tid med nye ideer og mennesker. Migrasjon og konflikt var også en del av bildet, den gang som nå. I tillegg endte folkevandringstiden dramatisk gjennom en klimakatastrofe i 536. Ikke bare er perioden rik, men kanskje gjenfinner vi oss selv i denne tiden, sett i lys av dagens utfordringer?

Hva er «fremtid for fortid?»

«Fremtid for fortid – folkevandringstid Lister» skal styrke Lister som reiselivsregion. Prosjektet er forankret i Regionplan

Fremtid for fortid
FOLKEVANDRINGSTID LISTER

Agder 2030 og Lister 2030. Det er et felles-prosjektet som er finansiert av Agder fylkeskommune og Hægebostad, Åseral, Lyngdal, Farsund og Kvinesdal kommune. Vest-Agder-museet har det koordinerende ansvaret for prosjektet med prosjektleder Samuel Høiland ved Tingvatn fornminnepark. I første fasen av prosjektet er virkemiddelet å etablere en felles folkevandringstids-profil. For å lykkes med dette er det viktig at vi alle jobber sammen.

Vi håper å se deg og din bedrift her!

Lurer du på noe: Kontakt Samuel på 465 43 217 • MELD DEG PÅ HER

Dagens program

Kl.	Hvem	Tema	Overordnet tema
10.00	John Olsen - Direktør i Vest-Agder-Museet, Jan Petter Gysland - Ordfører Margrete Handeland - Varaordfører Hægebostad Kommune	Åpning	Åpning
10.20	Siv Løvaas - Rådgiver resisemålsutvikling Agder fylkeskommune	Offentlige som muliggjør	Historie som en resursbank
10.40	Samuel Høiland og Katja Regevik Tingvatn fornminnepark	Folkevandringstiden som historisk epoke	
11.00	Teodor Lothe Bruun - Seksjon for arkeologi, Agder fylkeskommune	Stakkars Vikingen	
11.20	Mer informasjon kommer		
11.50	Kari Marie Helland - Formidler av historisk mat- og håndverk	Om lunsjen	
12-12.45	Lunsj - inspirert av jernalderen		
12.45	Ståle Olsen - Enhetsleder for plan -og drift Hægebostad kommune	Om reisemålssetting og felles prosjekter i Lister.	Hva kan vi bidra med alt nå?
12.55	Samuel Høiland - Prosjektleder Fremtid for fortid	Fremtid for fortid: Hva er gjort og hva kommer?	
13.10	Erik Engenes - Markeds- og kommunikasjonsleder, Vest-Agder-museet og Visit Sørlandet	Markedsføring og turisme	
13.30-13.40	Pause		
13.40	Vicky Katarina Mikalsen - Prosjektleder Vikingsatsing, Vestfoldmuseene	Hvordan har man bygget opp vikingsatsing i Vestfold?	Hva har blitt gjort av andre?
14.00	Lars Gunnar Eggen - Produktansvarlig, Kulturio	Hva slags muligheter ligger i kulturpunkt?	
14:20	Refleksjon - gruppeoppgave		Refleksjon
14:45	Oppsummering		
15:00	Vell hjem		